

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 10ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1949

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος συγκεντρώσας τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν παρόντων ἐν ἐνεργείᾳ τακτικῶν μελῶν ἐκλέγεται **Γενικὸς Γραμματεὺς** τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἀπὸ τῆς 19 Ἀπριλίου 1949 μέχρι τῆς 19 Ἀπριλίου 1954 πενταετῇ χρονικῇν περιόδον, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 39 καὶ 22 τοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ τὸ ἄρθρον 30 παρὰ γρ. γ' τοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΟΣ

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας, μετὰ πρότασιν τῆς Συγκλήτου, ἀποδέχεται τὸ καταλειφθὲν ὑπὲρ τῆς Ἀκαδημίας κληροδότημα τοῦ Πολυχρόνη Βασιλοῦνη διὰ τῆς ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου 1937 ἰδιογράφου διαθήκης του.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. **Στ. Λυκούδης**, εἰσηγεῖται καταλλήλως περὶ τοῦ Γ' τόμου ἔργου τοῦ κ. Β. Φραγκούλη: Ἡ τεχνικὴ τοῦ πλοίου, Ἀθῆναι 1948.

Ἐν συνεχείᾳ δὲ καταθέτει τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀνδρ. Δρακάκη: Ἡ Σῦρος ἐπὶ τουρκοκρατίας, τ. Α', Σῦρος 1948, καὶ λέγει τὰ ἑξῆς:

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐδημοσιεύθη ἐν Σύρῳ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀνδρέου Θεοδ. Δρακάκη, τὸ βιβλίον «*Ἡ Σῦρος ἐπὶ Τουρκοκρατίας*» Τόμος Α', τὸν ὅποιον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω ἐνώπιον ὑμῶν.

Ὁ Τόμος οὗτος σύγκειται ἐκ 300 σελίδων καὶ διαιρεῖται εἰς 5 μέρη. Τὸ πρῶτον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἱστορικὰ μὲ τὴν νῆσον γεγονότα ἀπὸ τοῦ 1537-1821. Τὸ δεῦτερον εἰς τὴν ζωὴν ἐν Σύρῳ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Τὸ τρίτον εἰς τὴν θρησκείαν. Τὸ τέταρτον εἰς τὴν αὐτοδιοίκησιν τῆς νήσου καὶ τὸ πέμπτον εἰς τὴν φορολογίαν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Τόμου ὁ συγγραφεὺς δημοσιεύει χρονολογικὸν πίνακα τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων, πίνακα τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ πίνακα τῶν περιεχομένων.

Εἰς ἕκαστον κεφάλαιον ἀκολουθεῖ παράρτημα, ἐν τῷ ὁποίῳ δημοσιεύονται αὐτούσια τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ κεφάλαιον ἔγγραφα.

Αἱ πηγαὶ καὶ ἡ βιβλιογραφία δημοσιεύονται εἰς τὰς ὑποσημειώσεις.

Ὁ κ. Δρακάκης, διὰ τοῦ ἔργου του τούτου, μὲ ἐπιμέλειαν καὶ μεθοδικότητα ἐρευνᾷ τὴν ἱστορικὴν περίοδον τῆς νήσου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Φραγκοκρατίας μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, καὶ ὡς γνωρίζομεν, φέρει εἰς τὴν δημοσιότητα μετὰ λεπτομερειῶν γεγονότα μιᾶς μεγάλης περιόδου τῆς ἱστορίας τῆς νήσου Σύρου, ἀφορῶντα εἰς τὸν Δημόσιον, τὸν Θρησκευτικὸν καὶ τὸν Ἰδιωτικὸν βίον τῶν κατοίκων τῆς νήσου κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην.

Ὁ συγγραφεὺς ἐβασίσθη διὰ τὴν ἐρευνάν του εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς κοινότητος Ἄνω Σύρου καὶ τῆς καθολικῆς ἐπισκοπῆς Σύρου, τὰ ὁποῖα, ὡς λέγει ἐν τῷ προλόγῳ του, διεξῆλθε σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ. Ἐκτὸς τούτων ὁ συγγραφεὺς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν του τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἱερέως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου Μαργακοῦ καὶ τῶν κ. Νικολάου Κουντούρη καὶ Ἰωσήφ Σαλάχα, πρὸς δὲ καὶ διάφορα ἔγγραφα τὰ ὁποῖα συνεκέντρωσε παρὰ γεωργῶν τῆς νήσου.

Ὁ κ. Δρακάκης εἶναι ἄξιος πολλοῦ ἐπαίνου διὰ τὸ ἀξιόλογον ἔργον του τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον, ὡς γνωρίζομεν, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν Σύρον καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον.

Τὸν Τόμον τοῦτον θὰ ἀκολουθήσῃ, κατὰ τὸν πρόλογον τοῦ συγγραφέως, δεύτερος περιέχων τὸ ἐθιμικὸν δίκαιον τῆς Σύρου καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, μετ' αὐτὸν δὲ καὶ τρίτος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ περιλαμβάνεται ἡ ἀπὸ τοῦ 1830-1845 περίοδος.

Εὐχόμεθα ὅπως ὁ συγγραφεὺς πραγματοποιήσῃ ταχέως καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐτέρων δύο Τόμων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ ἀναληφθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ προσπάθεια τῆς πλήρους καὶ ἀκριβοῦς ἱστορορήσεως παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν νῆσον Σύρον, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, τόσον σπουδαίως συνέβαλεν εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν συγκρότησιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ὁ κ. Ἐπ. Θωμόπουλος ἐκθέτει νέους πίνακας ζωγραφικῆς καὶ ὁ κ. Σ. Σκίπης ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ καλλιτέχνου, τὸ ὁποῖον ἐξαίρει διὰ τῶν ἐξῆς:

— Εἶμαι εὐτυχῆς πού μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσω σήμερον, δυστυχῶς σύντομα, γιὰ τὸν ἀγαπητὸ συνάδελφο, Ἑπαμεινώνδα Θωμόπουλο, τακτικόν, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν, μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν πού μόλις σήμερα γίνεται κατορθωτή, ἢ ἐπίσημη, κατὰ ἕναν τρόπο, δεξιῶσίς του. Ἡ ἐπιβράδυνσις αὕτη δικαιολογεῖται, γιατί ὁ Ἑπαμεινώνδας Θωμόπουλος ἀφωσιωμένος σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ στὴν τέχνη του τὴ σιωπηλή, καὶ μὴ ἐξησκημένος κατ' ἀνάγκη σὲ ἄλλες τέχνες, λιγάκι θορυβώδεις γι' αὐτόν, ὅπως εἶναι ἡ ρητορική, ἐδίσταζε ἂν πρέπη νὰ τηρήσῃ τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Ἀνωτάτου πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας μας, πού δὲν εἶναι ἐπὶ τέλους κι ὑποχρεωτικός.

Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, λογοτέχναι ἢ ἐπιστήμονες, ἔχομε εὐκολους τοὺς λόγους, ἐνῶ ὁ κ. Θωμόπουλος, ὡς ζωγράφος, ἀγαπᾷ περισσότερον τὴν εὐφράδεια τῶν χρωμάτων καὶ τῶν γραμμῶν. Γι' αὐτὸ ἀντὶ τοῦ ἐναρκηρίου λόγου του γίνεται σήμερα στὴν αἴθουσα αὕτη ἡ ἐκθεσις τῶν νέων του ζωγραφικῶν πινάκων. Οἱ ὥραῖες του ἀναπαραστάσεις, οἱ δροσερὲς ἀπεικονίσεις τῶν ἀκρογιαλιῶν μας θὰ μιλήσουν χαρακτηριστικὰ σὲ ὅλους μας κι ὅλοι μας θὰ τοὺς ἀκούσωμε μὲ χαρὰ καὶ μὲ συγκίνησι.

Τὸν κ. Ἑπαμεινώνδα Θωμόπουλο, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1878 στὰς Πάτρας, τὸν ἐγνώρισα στὴν ἴδια του τὴν πατρικὴ γῆ τὸ ἔτος 1904, σὲ ἡλικία 26 ἐτῶν. Εἶχε μόλις ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν Ἰταλία ὅπου ἔκαμε τὶς καλλιτεχνικὰς του σπουδὰς, πρῶτα στὴν Καλλιτεχνικὴ Σχολὴ τῆς Νεαπόλεως, στὸ ἐργαστήρι τοῦ μεγάλου ρεαλιστοῦ καὶ τοῦ διεθνοῦς φήμης ζωγράφου Ντομένικο Μορέλλι, ἔπειτα κοντὰ στὸν ἐξαιρετὸ ζωγράφον τῶν ζώων, τὸν animalier Φίλιππο Παλίτσι καὶ τέλος στὴ Ρώμη καὶ τὴ Βενετία.

Τὸν θυμᾶμαι ἀκόμα μὲ τὸ μαῦρο πλατύγυρο καπέλλο του ριχμένο ἐπάνω στ' ἀφθονώτατα μαλλιά του καὶ τὴ γραβάτα του τὴ φλοτάντ, γεμάτον ἀπὸ νιάτα κι ἀπὸ πεποίθησι σὲ ταλέντο πού τοῦ ἐχάρισεν ἡ φύσις.

Ἡ ἀπόφασίς του νὰ σπουδάσῃ στὴν Ἰταλία, ἀντὶ στὴ Γερμανία, ὅπου ἐσπούδαζαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἕως τότε οἱ ζωγράφοι μας, ἐστάθηκε ἤδη μιὰ εὐτυχισμένη καινοτομία του. Ἡ Ἰταλικὴ φύσις, ἡ τόσο συγγενικὴ μὲ τὴ δική μας, ἦταν μιὰ ἐγγύησις πὼς δὲ θὰ τὸν ἔκανε νὰ παραστρατήσῃ ἀπὸ τὸ φωτεινὸ του δρόμο.

Καὶ τὸν παρηκολούθησα σὲ ὅλη τὴν καλλιτεχνικὴν του ἐξέλιξι, ἐν ὅσῳ μάλιστα τὸ εἶχε φέρει ἡ τύχη νὰ συνεργασθοῦμε στενὰ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν στὴν Ἀνωτάτη Σχολὴ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἐκεῖνος ὡς τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς τῶν Ὑπαιθρίων Σπουδῶν καὶ πιὸ ἔπειτα ὡς διευθυντὴς τῆς κι ἐγὼ ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς καὶ μοῦ ἐδόθη ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ τὸν γνωρίσω ἀπὸ πολὺ κοντὰ κι ὡς ἄνθρωπο

κι ὡς καθηγητὴ κι ὡς καλλιτέχνη καὶ νὰ ἐκτιμήσω τὴν ἐργατικότητα του, τὸ ζῆλο του καὶ τὴν ἀφοσίωσί του στὸ καλλιτεχνικὸ του ὄνειρο.

Ὁ Ἑπαμεινώνδας Θωμόπουλος ποὺ φαίνεται σήμερον στὰ μάτια μας ὡς ἓνας ζωγράφος συντηρητικὸς καὶ στὰ μάτια μερικῶν νέων τεχνοκριτῶν ὑπερβολικὰ προχωρημένων στὰ γούστα των ὡς ἓνας ξεπερασμένος, ἢ ἂν προτιμᾶτε *demodé*, ἐφάνταζε στὴν ἐποχὴ του ὡς ἐπαναστατικὸς, γιὰ νὰ μὴν πῶ ὡς ἀνατρεπτικὸς.

Ὁ φιλότεχνος κόσμος τοῦ 1917, ἔτους τῆς πρώτης ἐκθέσεως τῶν ἔργων τοῦ ζωγράφου μας, ὁ συνηθισμένος ἀπὸ τὸν ἀκαδημαϊσμὸ τῶν παλαιῶν ζωγράφων, ξαφνιάστηκε ἀπὸ τὴ ζωντάνια τῶν χρωμάτων τῶν πινάκων του καὶ τὴν τολμηρότητα τῶν ἀντιθέσεών τους. Μερικοί, ἀνεύθυνοι βέβαια, συνεργάται ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐκφράσουν τὶς ἀμφιβολίες των γιὰ τὶς νέες καλλιτεχνικὲς θεωρίες του καὶ νὰ τὸν χαρακτηρίσουν, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, ὡς ἓναν φουτουριστὴ! Ἀλλὰ τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἐξάφνιζε στὰ ἔργα τοῦ νέου καλλιτέχνη; Ἦταν ἀπλούστατα ἡ ἀλήθεια. Πρῶτος ὁ Ἑπαμεινώνδας Θωμόπουλος ἐπεξέτεινε τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ τὴν ἀγάπη του σὲ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς φύσεως, χωρὶς ἐξαιρέσεις: Στὸν ἄνθρωπο, στὰ κατοικίδια ζῶα, στὰ φυτὰ καὶ στὰ πράγματα. Καὶ τὰ κατέστησε μὲ τὴν τέχνη του, κατὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκφρασί τοῦ συναδέλφου Σπύρου Μελά, ὅλα ἰσοῦψῃ, σὲ ζωντάνια καὶ κίνησι, ζητώντας προσθέτω τώρα ἐγώ, νὰ μεταφέρῃ στοὺς πίνακές του, ὅχι τὴν ἐπιφάνεια τῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ των. Τὰ κατέστησε μὲ ἄλλους λόγους ὑπαρκτὰ ἀπὸ διακοσμητικὰ στοιχεῖα, ἀκίνητα καὶ ἄφωνα, γύρω ἀπὸ τὴν ἄρχουσα ἢ τὶς ἄρχουσες φιγοῦρες τοῦ πίνακος, εἴτε αὐτὲς παριστάνουν τὸν ἄνθρωπο, εἴτε ἄλλο πλάσμα τῆς φύσεως.

«Ὁ Ἑπαμεινώνδας Θωμόπουλος δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἀπλοῦν » τοπίον, ἔγραφεν ὁ ἀείμνηστος Ἀκαδημαϊκὸς Παῦλος Νιρβάνας. Προκειμένου νὰ » δώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν ὕπαιθρον, γνωρίζει νὰ τοποθετῇ μέσα εἰς τὸ τοπίον τὴν χαρακτηριστικὴν Ἑλληνικὴν μορφήν, τὴν χωριατοπούλαν, ποὺ ἀναπαύεται κοντὰ στὸ » γαῖδουράκι της, τὰ παιδιὰ, ποὺ παίζουν μέσα εἰς τὸ χωράφι. Καὶ κερδίζει τοιού- » τοτρόπως ὁ τόνος του εἰς ζωὴν, εἰς χρῶμα, εἰς κίνησιν. Ἐνα βλέμμα πάλι ποὺ » ἔρριπεν ὁ καλλιτέχνης εἰς τὸν κῆπον του, τοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν μιᾶς χαριτω- » μένης συνοπτικῆς εἰκόνας εἰς τὴν ὁποίαν ἀποθανυμάζει κανεὶς ἰδιαιτέρως ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ τοπίου».

Ὁ ἀείμνηστος ἐπίσης Ἀκαδημαϊκὸς Ζαχαρίας Παπαντωνίου προσθέτει συμπληρωματικά:

«...Μοῦ ἀρέσει ὁ ρεαλισμὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ἑπαμεινώνδας Θωμόπουλος » ἐξωγράφισε τὰ Ἑλληνικὰ χωριά. Καὶ μόνον αὐτὸς τὰ ἐξωγράφισε κατ' αὐτὸν τὸν » τρόπον. Αὐτὸς ἐπίσης εἶχε τὴν τόλμην νὰ παλεύῃ μὲ δύσκολα θέματα ὑπαιθρου.

» Μὲ τὰ δυσκολώτερα ἤμπορῶ νὰ πῶ. Εἶναι ἐπίσης καὶ ὁ τολμηρότερος ζωγράφος » τῶν χιονιῶν. Ὁ κ. Θωμόπουλος ἔχει μὴν ἀτομικότητα. Ὑπάρχουν μέσα εἰς τὸ » πλῆθος τῶν ἔργων του ὥραϊα καὶ στερεὰ τοπία ποὺ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς » ἄλλους τοπιογράφους ὥς ἕνα τολμηρὸν χρωματιστὴν—πολλάκις φθάσαντα εἰς » ἐξαιρετικὴν ἀπλότητα καὶ ταχύτητα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐντυπώσεως».

Νά, σὲ τί τὸν ἐβοήθησαν λοιπὸν οἱ ὑπαίθριες σπουδές του κι' ἡ ἐξάσκησις τοῦ ματιοῦ του νὰ βλέπῃ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς φύσεως ρεαλιστικά. Καὶ γι' αὐτὸ ὠνόμασαν τὴν τέχνην του καὶ τὴ σχολὴν ποὺ ἀντιπροσωπεύει ρεαλιστικὴ. Ἀλλά, ρωτῶ, ποιά σχολή; Ἐγὼ δὲν πιστεύω σὲ σχολές. Πιστεύω στοὺς δυνατοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ δυνατὰ ταλέντα. Αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀνοίγουν νέους δρόμους παρὰ μόνον γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς των. Καὶ ποτέ, ἢ σχεδὸν ποτέ, γιὰ τοὺς ἄλλους. Τοὺς δρόμους ποὺ ἀνοίγουν οἱ ἴδιοι, τοὺς κλείνουν πάλι οἱ ἴδιοι μὲ τὸ θάνατό τους. Καὶ τότε οἱ ἄλλοι σχηματίζουν σχολές γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικότητά τους, τ' ὀνομά τους, τὸ ἔργο τους καὶ τὴ φήμην τους.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας Θωμόπουλος εἶναι ἕνας δυνατὸς ἄνθρωπος κι' ἕνα δυνατό ταλέντο. Στὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν Ἰταλία εἶδε μὲ τὸ διαπεραστικὸν του βλέμμα τὸ ἑλληνικὸ Τοπίο καὶ μπήκε βαθιὰ στὴν ψυχὴν του. Ἀπὸ τὸ κτῆμα του τὴν Τράπεζα ἐξώρμησε στὰ Καλαβρυτινὰ χωριὰ καὶ τὸ Χελμόν του, ποὺ τὸν ἀπαθανάτισε στὰ ἔργα του. Τὰ εἶδε ὅλα, τὰ μελέτησε ὅλα, τ' ἀγάπησε ἔντονα καὶ τ' ἀπεκάλυπεν ἐμπρὸς στὰ ἔκπληκτα μάτια μας. Κι' ἔτσι μετέβαλε τὸ χρωστικὸν του σ' ἑλληνικὸν πουλὶ γιὰ νὰ μᾶς κελαϊδήσῃ ὅλες τὶς ὁμορφιὰς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὸ τηλέφωνο ποὺ τὸν ἐπῆρα προχθὲς τοῦ ὑπέβαλα τὸ ἐρώτημα: Ποιὸν ἢ ποιούς ποιητάς μας ἐδιάβασε, ὅταν ἦταν νέος καὶ ποιὸν ἢ ποιούς ἀγάπησε περισσότερο. Κι' αὐτός, χωρὶς νὰ καταλάβῃ τὴν παγίδα ποὺ τοῦ ἔστηνα, μοῦ ἀπάντησε λιγάκι βιαστικά: Τὸ Βαλαωρίτη, τὸν Παλαμᾶ, τὸν Δροσίνην. Καλά, τοῦ εἶπα, καὶ τὸν Κρουστάλλη; Κι' ἡ φωνὴ του ἄλλαξε ἀμέσως. Ἐγίνε παλμώδης. «Προπάντων αὐτόν!» Μοῦ ἀπάντησε.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας Θωμόπουλος εἶναι ὁ Κώστας Κρουστάλλης τῆς Ζωγραφικῆς. Ἐπῆραν κι' οἱ δύο τους τὰ ἴδια θέματα καὶ μᾶς τὰ τραγούδησαν, ὁ ἕνας μὲ τὴ λύρα του κι' ὁ ἄλλος μὲ τὸ χρωστικὸν του, μὲ τὴν ἴδιαν συγκίνησιν καὶ μὲ τὴν ἴδιαν λεβεντιά. Τὶς Βλαχοπούλες καὶ τὰ Τσελιγγόπουλα, τὶς ἀετοράχες καὶ τὰ γκρέμια, τὴ ζωὴ τοῦ κάμπου καὶ τοῦ χωραφιοῦ, τοὺς θερισμοὺς καὶ τοὺς τρύγους καὶ μαζὶ τὶς νεραίδες τῶν παραμυθιῶν κλεμένες ἀπὸ τὸ ὄνειρον καὶ φερόμενες στὴν πραγματικότητα μὲ τὴ σάρκα καὶ τὰ ὀστά κάποιας ὥραϊας Καλαβρυτινῆς, τὰ ἄλογα καὶ τὰ βόδια, τὰ γαῖδουράκια καὶ τὰ γιδοπρόβατα, μέσα στὴ φύσιν τὴν Ἑλληνικὴν σὲ ὅλες τῆς τὶς ἐποχές, σὲ ὅλους τῆς τοὺς μῆνες, σὲ ὅλες τὶς ὥρες καὶ σὲ ὅλες τῆς τὶς

στιγμές, πότε μὲ τὸ χιονισμένο, τὸ κατάλευκο, τὸ νυφιάτικο φόρεμά της, πότε μὲ τὸ κουστοῦμι της τὸ βλάχικο, τὸ κεντημένο μὲ γαρούφαλα καὶ γιασεμιὰ καὶ πότε μὲ τὸ πράσινό της, τὸ μοσκοβολισμένο ἀπὸ λεβάντες, ἀπὸ ἀθράμπες κι' ἀπὸ λυγαριές. Κι' ὅλα φωτισμένα ἀπὸ τὸ ὑπέρτερο φῶς τῆς ἀγάπης, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς γαλήνης. Τέτοιαν ἔκφρασι ἔχουν λόγου χάριν ἡ Χωριατοπούλα καὶ τὸ γαῖδουράκι της στὸν ὁμότιτλο πίνακα τοῦ ζωγράφου μας. Τόσο ἀγαθὴ καὶ τόσο γλυκεῖα ποὺ μοῦ θύμιζε τὸ περίφημο ποίημα τοῦ Φρανσὲ Ζάμ. Ὁ Γάλλος ποιητὴς παρακαλεῖ σ' αὐτὸ τὸ ποίημα τὸ Θεό, ὅταν κλείσῃ τὰ μάτια του καὶ πάει στὸν Παράδεισο νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ πάρῃ μαζί του καὶ τὸ γαῖδουράκι του. Ἀλλὰ ποιά νὰ παρακαλέσῃ τὸ Θεό, ὁ Θωμόπουλος νὰ πρωτοπάρῃ μαζί του, ὅταν πάῃ στὸν Παράδεισο; Εἶναι τόσα πολλὰ!... Κοπάδι ὁλόκληρο!...

Γράφοντας πρὸ ὀλίγου καιροῦ γιὰ τὸν ἐξαίσιον ποιητὴ Μωρὶς ντὲ Γκερέν, τὸν τόσο μεγάλο λάτρη τῆς Φύσεως, ἐτόνισα πὼς ἡ καρδιά του μοιάζει μὲ βιολὶ κρυμμένο πίσω ἀπὸ κάθε δέντρο καὶ πίσω ἀπὸ κάθε βράχο.

Ἡ καρδιά τοῦ Ἑπαμεινώνδα Θωμοπούλου μοιάζει μὲ τσοπάνικη φλογέρα κρυμμένη πίσω ἀπ' ὅλα τὰ πλάσματα ποὺ ζωγράφισε στοὺς ὠραίους του πίνακες. Κι ἀκοῦμε παντοῦ τὸ γλυκόλαλο σκοπὸ της. Νοιώθουμε παντοῦ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀγαπητὲ Κύριε Συνάδελφε,

Σοῦ εὔχομαι νὰ ζήσης πολλὰ ἀκόμα χρόνια καὶ νὰ συνεχίσης τὸ ἔργο σου μὲ τὴν ἴδια συγκίνησι καὶ μὲ τὴν ἴδια χαρά, γιὰ νὰ τὶς χαρίζῃς καὶ σὲ μᾶς καὶ στὸν Ἑλληνικὸ Λαὸ ποὺ τὸν ἐπλησίασες, τὸν ἀγάπησες καὶ τὸν ἐξέφρασες στὰ Ἔργα καὶ τὶς Ἡμέρες του πότε Ἀσκραϊκὰ καὶ πότε Διονυσιακά, ἀλλὰ πάντοτε πιστά, ἀπλά, αὐθόρμητα σὰν μιᾶς κρυφῆς ἀνάβρας τὰ διάφανα καὶ τὰ γάργαρα νερά.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ.—Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὸν Πλούταρχον, ὑπὸ *Μιχαὴλ Στεφανίδου**.

Ἐὰν ὁ Ἀριστοτέλης πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτιολογικὸς σύνδεσμος τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας πρὸς τὴν ἑλληνιστικὴν, καὶ ὡς τὸ corpus τῶν ὅλων γνωστικῶν κεφαλαίων τῆς ἀρχαιότητος¹, τὸν Πλούταρχον ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς τὸ κοινότερον μεσάζον τῆς ἀλεξχανδρεωτικῆς περιόδου πρὸς τὴν Ἀναγέννησιν, καὶ

* MICH. STEPHANIDES, *Observations critiques au Plutarque*. Ἡ ἀνακοίνωσις ἔγινε τῇ 24 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1947.

¹ Ἴδὲ ἐμὸν: Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Φυσ. Ἐπιστημῶν σ. 119.